

TIGRIS AZ ÜVEGBEN

A tigrisgyógyszer nem használ a tigriseknek!

Amikor Ráth-Végh István megírta ma már a maga nemében klasszikusnak számító könyvét az emberi butaság történetéről, egy dolgot kihagyott belőle: a tigris különböző testrészeiből készült „orvosságok” gyógyító hatásába vetett hitről nem olvashatunk művében. Pedig erről a témáról nem csak egy fejezetet, hanem vaskos könyvet – akár többköteteset is – lehetne írni!

A tigris, annak ellenére, hogy egy csomó nemzetközi egyezmény, valamint jó néhány, úgyszintén nemzetközi szinten működő intézmény, társaság és szervezet igyekszik védeni, a kihalás szélén áll. Hiába az állat- és természetvédők igyekezete, a közvélemény, a jóérzésű emberek tiltakozása, a vadon élő nagymacskák száma egyre csappan. Lassan már három évtized telt el azóta, hogy a világ számára ismertté vált ez a tragédiává alakuló probléma, de igazán reményt keltő eredmény idáig nem született.

Most már úgyis mindegy?

Az évezredek kínai hiedelem szerint a tigris minden porcikájából lehet valamiféle gyógyszert, mondhatni, csodaszert készíteni, melyek segítségével a legtöbb emberi nyavalya gyógyíthatóvá válik. 1992-ben, a tigris veszélyeztetettségével foglalkozó indiai konferencián a kínai Lui Xin Chen előadást tartott „Chinese Tiger Bone Medicine” (Kínai tigriscsont-gyógyászat) címmel, melyben kifejtette, hogy az évezredek alatt kialakult hagyományos kínai gyógyászatban

az állatokból készült gyógyszereknek olyan nagy szerepük van, hogy ezek mellőzése vagy más, szintetikus úton előállított szerrel való helyettesítése véleménye szerint lehetetlen volna. Kifejtette, hogy a tigris és néhány más, különösen veszélyeztetett állatfaj esetében úgysem lenne már idő arra, hogy az esetleg megváltoztatott gyógyászati gyakorlatok révén kipusztulásuk megakadályozhatóvá válna! Nem csoda, hogy az előadás a szakértők körében egyöntetű felháborodást váltott ki.

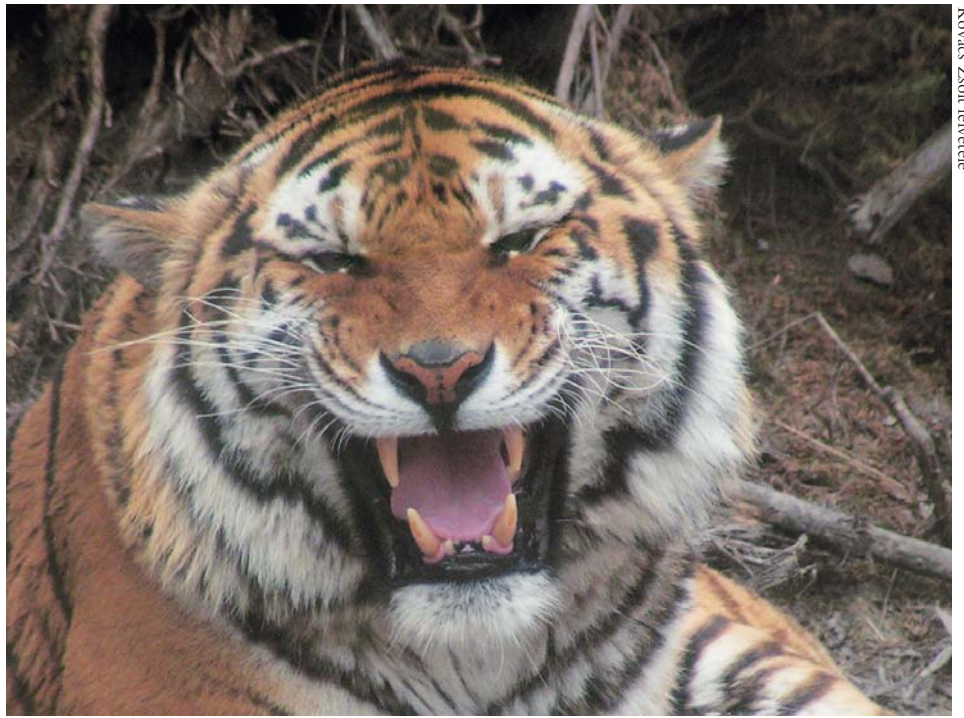
Versenyben az emberrel

A tigris természetesen nem csak a gyógyszerkészítők miatt került a kihalás mesgyéjére, hiszen mint nagyragadozót, az ember mindig is ellenfélként, vetélytársként tartotta számon, s ahogy tudta, pusztította. A hajdani óriási tigrisvadászatok, melyek során egy-egy maharadzsza és vendégei tucatszámra lőtték a királyi vadnak számító állatot, a századok óta huzamosan növekvő népesség, s ennek kapcsán az egyre nagyobb termőföldigény ugyancsak nagy szerepet játszott a tigris pusztulásában. A zsákmányállatok megfogyatkozása, a megfelelő élőhelyek mezőgazdasági felhasználása, s az emberrel való egyéb érdekütközések tömérdek tigrisáldozatot követeltek, s követelnek ma is.

Nem csoda hát, hogy egykori elterjedési területén – a vadvédelmi területeken és az állatkerteken kívül – a tigris ritkaságszámba megy. A vadvédelem sem nyújt biztonságot az állományok számára. A Szovjetunió felbomlása utáni „törvénytelen” időszakban a szibériai tigris csaknem teljesen kiirtották a vadászok: a mai becslések szerint talán 150-200 példányuk él a vadonban. Mondhatni tehát, hogy jelenleg a vadászok jelentik a legnagyobb veszélyt a tigrisre nézve. Az elejtett állatok azonban ma már nem trófeaként fejezik be a vadásztermek falain, hanem kocsonyává főzve, porrá szárítva, ledarálva, felszeletelve, aszalva kerülnek a kuruzslószer-kotyvasztók fioláiba, dobozaiba.

A hit az, ami hat

A tigrisből készített szerek gyógyító hatása egyáltalán nem bizonyított, bár egy laboratóriumi vizsgálat során a tigriscsont-kivonatok megfelelő adagolása állítólag megszüntette, vagy legalábbis csökkentette a kísérleti állatoknál mesterségesen előidézett gyulladást. Ha bizonyos esetekben emberre is hatásosnak bizonyul a „tigrisgyógyszer”, akkor minden bizonnyal placébóhatásról van szó, amikor is a paciens annyira hisz a gyógyszerben, hogy pszichés alapon valóban jobban lesz tőle. Kiváló példát szolgáltatott erre az egy időben rendkívül népszerűvé vált „Tiger Balm” azaz „Tigrisbalsam”, melynek valójában semmi köze nem volt a tigrishez, pusztán az állat nevét „kölcsonózték” egy korábban már számtalan más név alatt forgalmazott készítményhez. Jóformán alig volt olyan ember a világon, aki ne hitt volna a „Tigrisbalsam” csodálatos, sokoldalú hatásában. Hogy a más néven ismert, ugyan olyan kenőcsök ugyanolyan jól hatottak, azzal senki sem törődött, mindenki csak a tigrisről elnevezett csodaszerben hitt. Aztán lassan kiment a divatból, s ma már csak elvétve lehet látni a drogériákban, gyógyszerárakban.

Kovács Zsolt felvétele

Csodaszer minden bajra

A tigrisből készült kuruzslószernek vélt hatása szinte hihetetlen. Különösen a csontoknak tulajdonítanak nagy jelentőséget: ezekből főzeteket, de akár levest is készítenek, továbbá mindenféle porokat, vékony, borba áztatott szeleteket, és ki tudja, még mit. Ezek a készítmények javarészt a reuma és egyéb, főleg gyulladást okozó megbetegedések gyógyítására használatosak. De szegény tigrisnek még a nemi szerve is kelendő portéka: a hímveszéből főzött leves fogyasztójának különös nemi erőt ad – állítólag. A szemgolyók porrá szárított szöveteit pirulákba gyúriják; ezek kiválóak a rángatózás (vitustánc?) gyógyítására. A tigrisbajusz a puskagolyó ellen is megvéd(!), a tigrisfarkleves bőrbaj ellen jó, az égő szőr füstje pedig elűzi a százlábúakat. Aki tigrisbőrön üldölgél, nem kell, hogy féljen a gonosz szellemek által okozott láztól. A karom is jó valamire: akinél ilyen van, az sohasem fog hirtelen megijedni. Egy-egy borda minden bajtól megvéd, ugyanis csalhatatlan talizmán!

Globalizált babona

Íme, láthatjuk tehát most már, hogy az emberiség egészségének kulcsa a tigrisgyógyszer – ám a tréfás anekdotának szomorú a folytatása. A tigrisből és más vadállatokból készített kotyvalékokban ugyanis nemcsak Kínában hisznek, hanem Közép- és Délkelet-Ázsiában is, sőt mi több, az őshazából szertetelepült távol-keleti kolóniák közvetítésével a babona megvetette lábát a Föld tigrismentes tájain is, hiszen az egész világon találhatunk olyan embereket, akik hajlamosak a miszticizmusra, a hókuszpókuszra, vagy betegségeikre a modern gyógyászat nem tud hatékony ellenszert biztosítani.

A vadállatokból készült gyógyszerek minden bizonnyal a vadon élő állományok pusztulásához vezetnek. A fogságban tartott, gyógyszerkészítésre felhasznált állatok kegyetlen kínozása a XXI. század embere számára elfogadhatatlan kell, hogy legyen. A hagyományokra, néphiedelmekre, „kulturális meggyőződésre” való hivatkozás nem lehet érv, ha egy-egy állatfaj kipusztulásáról vagy állatkínzásról van szó!

Kimondani az igazságot

A WWF élenjár a tigris és más, hasonló sorsú állatfajok védelmében. A leghatásosabb védelem természetesen a vadászás és az ehhez kapcsolódó kereskedelem megszüntetése, a megfelelő élőhelyek biztosítása. De ugyanilyen fontos – főként hosszútávon – az ismeretterjesztés. A San Franciscóban élő kínai származásúak között végzett statisztikai vizsgálatok alapján kiderült, jó részük nem is tudta, hogy a tigrisből készült gyógyszergyártás végveszélybe sodorhatja a fajt.

A kitaró ismeretterjesztés rövid időn belül látványos eredményeket hozott. 1997-ben a megkérdezettek mintegy 39%-a mutatott megértést a veszélyeztetett fajok védelme iránt, míg 1999-ben ez az arány már 57%-ra emelkedett. Az emberek javarésze hajlandó a hagyományos, vadállatokból készült szereket felváltani a modern gyógyszerkészítményeivel. Mindössze 21% ragaszkodik továbbra is a hagyományos gyógyszerekhez. Reménykedjünk, hogy az utánunk következő generáció – legyen bármilyen származású – már nem fog hinni a tigrisek kiirtása, medvék kínozása, antilopok és még sok más állat élete árán kotyvasztott kuruzslószerekben.

Dr. Hangay György